SINT-ANDRIES TIELT ZIEKENHUIS

Uw gezondheid, onze zorg.

Pacemaker implantatie

Informatiebrochure

Beste mevrouw, meneer

Binnenkort hebt u een afspraak om een pacemaker te plaatsen.

Deze infobrochure zal u info geven over wat een pacemaker is, het verloop van de operatie, alsook over het even met een pacemaker.

Uw opname gaat door op:

datum: .....

uur: .....

Nuchter / Niet nuchter

Aanmelden aan de kiosk in de inkomhal - gelijkvloers

Medicatie te stoppen voor de ingreep:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

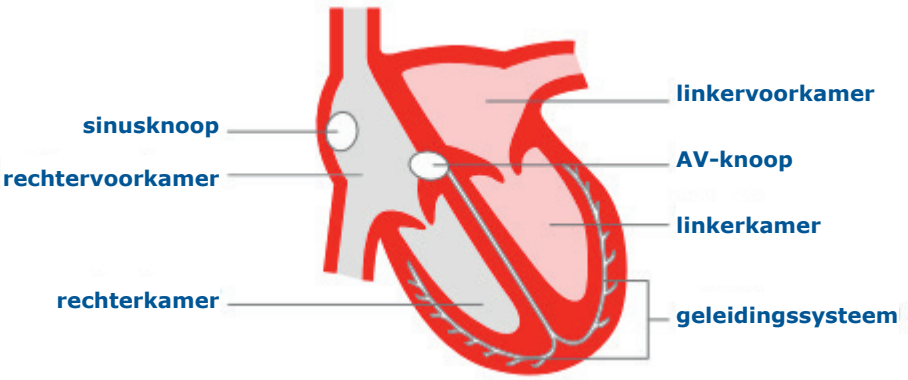
Inleiding

De normale werking van het hart

Het hart is een holle spier die werkt als een pomp en bestaat uit 2 voorkamers en 2 kamers. Via deze pompfunctie wordt het bloed verdeeld over het lichaam = mechanische werking.

Om deze pomp te laten werken en de hartspiercellen te laten samentrekken is er een 'elektrisch systeem'.

De normale elektrische geleiding van het hart vertrekt vanuit een prikkel in **de sinusknoop** (onze natuurlijke pacemaker). Daarna gaat de prikkel over de voorkamers naar de grens tussen voorkamers en kamer, **de AV knoop** die de prikkelgeleiding wat gaat vertragen en daarna verder gaat doorgeleiden naar de kamers waarna deze gaan samentrekken.

Stoornis in de elektrische geleiding

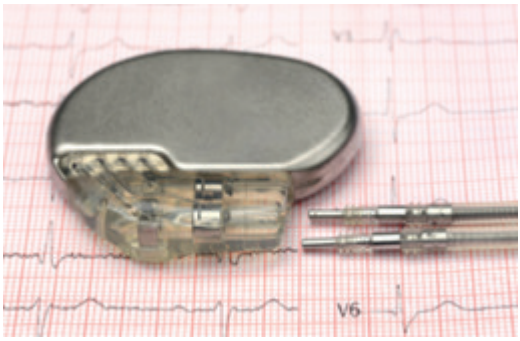
Bij elke hartslag trekt het hart zich samen door een elektrische prikkel.
Bij een hartritmestoornis is er iets mis met de vorming van de elektrische prikkel of met de geleiding van die prikkel.

Als de hartspiercellen geen prikkel ontvangen om samen te trekken via het eigen geleidingsysteem zal de pacemaker dit oppikken en een impuls geven.

Wat is een pacemaker

Een pacemaker is een klein elektronisch apparaatje dat via een sensor ervoor zorgt dat het hart in het juiste ritme blijft pompen.
Een pacemaker kan het hartritme bewaken door te voelen via een sensor en zal reageren als het ritme te traag is (bradycardie).

Een pacemaker bestaat uit een batterij en daaraan zijn er 1 of 2 pacemakerelektroden gekoppeld.

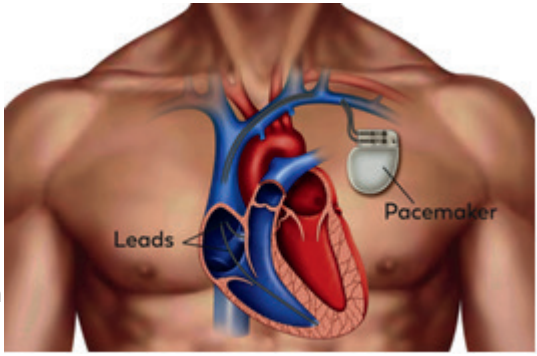
Verloop van de opname

Voor de ingreep

- U komt binnen in het ziekenhuis op het afgesproken tijdstip. Meldt u zich aan via de kiosk met uw paspoort.
- Breng zeker een actuele medicatielijst mee.
- Als u bloedverdunners neemt, is het belangrijk dit te melden.
- U zal doorverwezen worden naar de hospitalisatieafdeling.
- De verpleegkundige zal administratief uw opname in orde brengen alsook uw parameters komen nemen.
- U zal een operatieschortje krijgen.
- Juwelen, piercings, tandprotheses, make-up moeten verwijderd worden.
- Daarna wacht u tot u naar het operatiekwartier kan.

De ingreep zelf

- U zal in het beddenhuis een infuus krijgen voor u doorgaat naar de operatiezaal.
- Vervolgens gaat men u installeren op de operatietafel en zullen er ecg-elektroden aangebracht worden om uw hartritme te volgen.
- De ingreep wordt uitgevoerd door Dr. Vuylsteke of Dr. Van den Bussche of Dr. Özpak met technische assistentie vanuit de pacemakerfirma.
- Na toediening van lokale verdoving via een onderhuidse inspuiting, zal een insnede worden gemaakt onder het sleutelbeen.
- Vervolgens zullen via een ader onder het sleutelbeen 1 of 2 geleidingsdraden opgeschoven worden tot in het hart.
- Met behulp van röntgenbeelden kan men dit visualiseren en zal men deze draden op de correcte plaats met een klein schroefje vastmaken.
- Daarna gaat men de pacemakerelektroden testen en aansluiten op de batterij die onder de huid en het vetweefsel zal geplaatst worden.
- De insnede zal gehecht worden en in sommige gevallen zal men een redon plaatsen om het wondvocht in op te vangen.

Na de ingreep

- Als u terug op de kamer bent zal u nog voor minimaal 1 dag aan de monitoring geplaatst worden zodat we uw hartritme en pacemaker werking kunnen controleren.
- U krijgt een draagband aan de arm, om u eraan te helpen herinneren dat u uw arm de eerste 5 dagen laat rusten.
- Na de implantatie zal er nog een RX-thorax gebeuren om de lokalisatie van de pacemakerelektroden te visualiseren en ook een ECG om de werking na te gaan.
- U mag gerust een pijnstiller vragen mocht u pijn ervaren.
- De dag na de ingreep zal de wonde verzorgd worden door de verpleegkundige, waarbij er een verband aangebracht wordt dat 10 dagen afgedekt mag blijven. Werd er een redon geplaatst voor het wondvocht, dan zal deze ook op dat moment verwijderd worden.

Ontslag

- Na 10 dagen gaat u langs bij uw huisarts voor controle van de wonde. Meestal zijn de hechtingen zelfverteerbaar en moeten deze niet verwijderd worden.
  Raadpleeg een arts wanneer u volgende zaken opmerkt:
  - roodheid, zwelling, warmte en pijn van de wonde
  - bloeding
- De eerste maand mag u uw arm niet boven schouderhoogte bewegen en geen zware voorwerpen opheffen.
  Nadien zijn er geen beperkingen, met uitzondering van zware contactsport.
  Na 3 dagen dient u de draagband niet meer aan te doen, en mag u uw arm voorzichtig beginnen te bewegen onder schouderhoogte.
  Voor vrouwen BH niet sluiten achter het schoudergewricht.
- Een afspraak zal meegegeven worden om binnen een maand op controle te gaan bij uw cardioloog.

Leven met een pacemaker

Besturen van een voertuig/rijgeschiktheid

Volgens de wet gelden volgende regels als u drager bent van een pacemaker:

Als u een pacemaker krijgt dan mag u een tijdlang niet met de auto rijden en moet je uw rijbewijs inleveren.

Wat moet u doen?

U moet uw rijbewijs inleveren bij de dienst bevolking van jouw stad of gemeente en dit binnen de 4 dagen nadat u op de hoogte bent dat u een pacemaker moet krijgen.
U kunt uw rijbewijs pas terugkrijgen nadat u een attest hebt gekregen van de cardioloog na uw eerste controle na implantatie waarop staat dat je rijgeschikt bent.

De cardioloog kan een rijgeschiktheidsattest afleveren of de geldigheidsduur ervan verlengen als u:

- Regelmatig op controle komt voor nazicht.
- Je therapietrouw bent en u het behandelingsplan volgt.

Het rijgeschiktheidsattest heeft een maximale geldigheidsduur van 3 jaar.

De wettelijke vastgelegde normen

- Groep 1 (A3, 1, B, B+E)
  - Nieuwe implantatie: 1 maand rijongeschikt
  - PM-batterijvervanging: onmiddellijk rijgeschikt
  - PM-leadvervanging: 1 maand rijongeschikt
- Groep 2 (C, C+E, D, D+E)
  - Nieuwe implantatie: 1 maand rijongeschikt
  - PM-batterijvervanging: 2 weken rijongeschikt
  - PM-leadvervanging: 1 maand rijongeschikt

Bij het laden van een elektrische of hybride wagen zijn er geen restricties als passagier of bestuurder met een pacemaker.
Let wel op: er wordt aangeraden om een afstand van min. 60 cm te hanteren tussen de pacemaker en de oplader. Ook plaatsnemen in de wagen tijdens het opladen wordt afgeraden.

Seksuele betrekking

Vele patiënten en partners maken zich zorgen om de inspanningen die geleverd worden tijdens het vrijen. Wanneer de fysieke conditie terug op peil is, vormt dit echter zeker geen probleem.

Draagbare telefoons

Gsm’s vormen meestal geen probleem, Draag de mobiele telefoon echter niet in uw borstzakje boven uw pacemaker.

Magnetische stralen

Het is raadzaam om de anti-diefstal poortjes van warenhuizen en metaaldetectoren te vermijden, u dient dus best niet stil te staan ter hoogte van de detectoren, gewoon doorgaan vormt geen probleem.

NMR-scan (nucleaire magnetische resonantie)
Wegens de sterke magnetische velden is dit onderzoek voor sommige pacemakers verboden, dus dit moet altijd bekeken worden aan de hand van uw pacemakerpaspoort. Net voor de NMR moet de pacemaker in een veilige modus worden geplaatst. Afhankelijk van het type pacemaker moet de originele werking na de NMR terug worden geactiveerd.

Werk/hobby

Beroepen waarbij nauw gewerkt wordt met elektrische booglassen, hoogspanning, radar, radio- en tv-zenders, industriële elektromotoren, inductieovens en inductietransformatoren mogen niet meer beoefend worden.

Soms kan er via de firma een werkbezoek aangevraagd worden om de potentiële interferentie te meten en 'live' checken of het een invloed heeft op de werking van het device.

Huishoudelijke toestellen

Huishoudelijke apparaten, zoals een blender of magnetron vormen geen risico.

Een inductiekookplaat bevat elektromagnetische stralen maar is over het algemeen veilig, mits het in acht nemen van volgende voorzorgsmaatregelen:

- Voorzien een afstand van 30-60 cm.
- Kies kookpotten die op uw inductieplaat passen.
- Zet de inductie af alvorens u de kookpot wegneemt.

Medische onderzoeken en ingrepen

Bij elke opname in het ziekenhuis of bezoek aan de arts is het steeds nuttig om te melden dat u drager bent van een pacemaker.
Het is aangeraden uw pacemakerpaspoort steeds mee te brengen.

Bij bepaalde heelkundige ingrepen moet er eerst contact worden opgenomen met de cardioloog.

- Gewone radiologische onderzoeken, waaronder ook CT en echografie vormen geen probleem.
- NMR (zie 3.5 magnetische stralen)

Reizen

Het is zeker aangeraden om uw pacemakerpaspoort mee te nemen wanneer u het vliegtuig neemt.

Mijd zeker de metaaldetector bij de veiligheidscontrole.

Wanneer men gecontroleerd wordt met een handmagneetstaaf (detector), mag deze niet boven de pacemaker gehouden worden.

PACEMAKER in een andere taal

Spaans:	MARCAPASOS
Duits:	SCHRITTMACHER
Frans:	STIMULATEUR CARDIAQUE

Elektrische defibrillatie

Dit kan ernstige schade toebrengen aan de pacemaker. In geval van nood dient men contact met de pacemaker te vermijden.

Overlijden

Bij crematie is het wettelijk verplicht de pacemakerbatterij te verwijderen.

Pacemaker paspoort

Na implantatie zal u een kaartje meekrijgen of wordt dit u verzonden.

Het is belangrijk dit kaartje goed bij u te houden (zoals uw medicatielijst).

Dit kaartje bevat technische gegevens over uw pacemaker.

Deze technische gegevens worden ook elektronisch bewaard in uw medisch dossier.

Pacemakercontrole

Na ontslag in het ziekenhuis komt u voor de eerste controle na 1-2 maand.

Nadien zal dit om de 6-12 maand zijn.

Door middel van een programmeerwand, dat men uitwendig ter hoogte van pacemakerbatterij legt kan men de werking en levensduur controleren.

Indien nodig kan men ook aanpassingen doen aan de instellingen.

Vervanging van de batterij

Wanneer de batterij moet vervangen worden hangt ook af van hoeveel de pacemaker is moeten invallen.

Algemeen is de levensduur tussen de 8-10 jaar. Tijdens de controles kan men ruim op voorhand inschatten of de batterij zal moeten vervangen worden.

Indien de batterij aan vervanging toe is moet enkel de batterij doch niet de elektroden worden vervangen gezien deze meestal nog goed zijn.

Vragen en info

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen?
Aarzel dan niet om even contact op te nemen om uw vragen te stellen?

Mocht u om dringende redenen uw afspraak niet kunnen nakomen, verwittigt u zo spoedig mogelijk het secretariaat cardiologie.

Secretariaat cardiologie

T 051 42 58 70 1e verdiep - route 40

cardiologie@sintandriestielt.be

www.hartcentrumaalter-tielt-dentergem.be

Artsen

- Dr. Desimpel Françine
- Dr. Vanderheeren Philippe
- Dr. Bresseleers Jan
- Dr. Defruyt Loran
- Dr. De Coster Margot
- Dr. Özpak Emine

Spoedopname

Buiten de kantooruren, in het weekend en op feestdagen kunt u voor dringende problemen langskomen tot de dienst spoedgevallen van het Sint-Andriesziekenhuis, voor vragen spoeddienst T 051 42 50 67

Sint-Andriesziekenhuis

Bruggestraat 84
8700 Tielt

T 051 42 51 11 algemeen onthaal ziekenhuis

www.sintandriestielt.be

Bron: dienst Cardiologie Sint-Andriesziekenhuis, 20 oktober 2026, art.4131_200

TIELT
SINT-ANDRIES
ZIEKENHUIS

Uw gezondheid, onze zorg.

Sint-Andriesziekenhuis vzw
Bruggestraat 84, 8700 Tielt
T 051 42 51 11
info@sintandriestielt.be
www.sintandriestielt.be

20/10/26